

Spolkové a nadační právo

Téma:

Úvod do studia spolkového a
nadačního práva

Východiska a jejich změny

- Původní koncept výuky byl založen na studiu „neziskového“ sektoru,
  - ❑ jeho charakteristice,
  - ❑ jeho cílech a funkcích a
  - ❑ jeho právní úpravě.
- Tento koncept zůstává, ale mění se právní nástroje (změna účelu u nadací atd.) = privatizace třetího sektoru

Místo spolkového a nadačního práva v systému studia práv

- Studium práv budováno na dichotomii práva soukromého a veřejného
- Studium soukromého práva je orientováno převážně do oblasti budované na ekonomických kritériích (cíl: zisk, prostředek: ekonomický růst)
- Veřejný sektor má mj. za cíl plnění veřejně prospěšných cílů (zdravotnictví včetně veřejného zdraví, sociální věci, kultura, sport aj.)

Charakteristika neziskového (veřejně-obecně prospěšného) sektoru

- Charakteristika současnosti
  - liberalismus
  - globalizace
  - liberálně ekonomický korporativismus
- Dichotomie práva (soukromé-veřejné): jeden z důvodů, proč se zapomíná na existenci třetího sektoru – občanského (spojuje oba sektory a je možným prostředkem dosažení jejich rovnováhy).

Charakteristika neziskového sektoru - pokračování

- Důsledky globálního vývoje směřují k celosvětové krizi
- Jejimi projevy jsou mj. ztráta vlivu veřejného sektoru a převzetí moci soukromým sektorem, společenská dezintegrace včetně práva, státní systém ve vleku ekonomických subjektů, hroutící se systém veřejných rozpočtů
- Tím dochází k snižování plnění dosud veřejných funkcí veřejným sektorem

Charakteristika neziskového sektoru: Řešení ?

- Oficiální instituce nemohou být nositeli změn:
- Soukromý sektor nemá (ekonomický, neboť ten je mu vlastní) zájem podporovat plnění veřejných funkcí, má však zájem (který lze využít) privatizovat veřejný sektor
- Veřejný sektor nemá vlastní zájem (neboť je ve vleku sektoru soukromého) ani potenciál (neboť jej ztratil) efektivně a samostatně řídit společenské procesy, které mu dosud příslušely

Charakteristika neziskového sektoru - pokračování

- Možnosti řešení:
  - a) změna **nemůže** nastat v rámci modelů, zaměřených na ekonomický růst, v němž jsou lidé prostředkem dosažení zisku
  - b) změna **nemůže** nastat v podmínkách dominujícího liberálně ekonomického korporativismu
  - c) změnu **nelze očekávat** z iniciativy ani struktur prvního ani druhého sektoru (oficiálních)

Charakteristika neziskového sektoru - pokračování

- Možnosti řešení –pokračování
- d) Změna **nemůže** nastat ze strany národních států
- e) Změna **nemůže** nastat ze strany EU (brání současné limity evropských kompetencí dané primárním právem ES/EU) – základní cíl: odstraňování překážek fungování vnitřního trhu (srov. čl. 26 Smlouvy o fungování EU)
  - ochrana spotřebitele, ochrana zaměstnanců, soutěžní právo a další tzv. regulatorní zásahy do národních soukromých práv: prostředky dosažení primárního cíle
  - skutečný zájem institucí EU je v oblasti globální ekonomické soutěže

Charakteristika neziskového sektoru - pokračování

- Možnosti hledání zdrojů řešení ztráty rovnováhy zájmů:
  - a) změna musí vzejít od neoficiálních institucí
  - b) změna musí vzejít od nositelů teorie trvale udržitelného rozvoje („zelení“?)
  - c) cílem změny vytlačit peníze a ekonomicko-právní vztahy ziskové povahy a nahradit je duchovními pouty (návrat ke kořenům – problém kořenů)
  - d) peníze a ekonomicko-právní vztahy však současně v daném systému zůstávají hybatelem, prostředkem, kritériem a nástrojem změn (základ systému nelze změnit)

Charakteristika neziskového sektoru - pokračování

- Možnosti **institucionálního** řešení:
  - a) Zdroj: třetí – občanský – neziskový – sektor
  - b) Instituce by měly být nositelem kvantitativního (všeobecný souhlas) a organizačního (neziskové PO) potenciálu
  - c) Zdrojem vlivu – duchovní hegemonie, organizační akceschopnost
  - d) Nositelem vlivu neziskové práv.osoby

Charakteristika neziskového sektoru - závěr pro studenty?

- Standardní zájem právníků je orientován ekonomicky a k tomu zaměřují svou přípravu
- Neziskový sektor je orientován ekologicky v nejširším smyslu (smysl lidské existence)
- Podstatou neziskového sektoru a neziskových PO je jejich ekonomická nezajímavost
  - absence ekonomického růstu
  - absence synallagmatu ve vlastním smyslu
  - základem asynallagma materiální a osobní (služby)
  - pokud je přítomno synallagma, pak na omezené úrovni (náklady instituce, spolufinancování apod.)

Charakteristika neziskového sektoru II

- Znaky neziskového (rozuměj veř.-obec. prospěšného) sektoru
  - a) cíl neziskový
  - b) cíl obecně – veřejně prospěšný
  - c) oddělení ziskové a neziskové činnosti
  - d) oddělení soukromého a veřejného zájmu u téže FO
  - e) oddělení majetkové

Charakteristika neziskového sektoru II

- g) Pojmově subjektem může být pouze osoba právnická (výjimky stanoví daňové předpisy)
- h) Ustavení v souladu s typovými znaky O(V)PPO
- i) Fiskální úlevy – kritérium: cíl - subjekt
- j) Veřejná kontrola – státní dohled